

Леся Ільченко-Сюйва,

кандидатка наук з державного управління,
доцентка, доцентка кафедри

«Кієво-Могилянська школа врядування імені Андрія Мелешевича»,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»,

ilchenko-syuyva@ukma.edu.ua,

<https://orcid.org/0000-0002-8433-562X>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИРОБЛЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Ретроспективний огляд постконфліктного відновлення країн у ХХ–ХХІ ст., проблеми повоєнного регулювання і відновлення (Шонфілд, 2025) набирають для України надзвичайної актуальності. З тим, вироблення суспільної політики зростання задля відновлення потенціалу, що базується на доказових фактах, має жорсткі часові і ресурсні обмеження (і потребує виважених підходів та інструментів до забезпечення результативності і ефективності суспільної політики в різних сферах).

Реалізація суспільної політики зростання є важливою ознакою розвитку та прогресу держав, що має на меті покращення рівня життя та здатність забезпечувати кращі можливості для своїх громадян (Moller & Wacker, 2024). Однією з концепцій, яка розглядалась як основа для формування суспільної політики розвитку в європейських країнах в повоєнні періоди, — концепція держави суспільного добробуту (або соціально-орієнтованої держави) (Романченко, 2019). У сучасних умовах і з урахуванням потреб України в повоєнному відновленні та особливостей її розвитку та можливостей доцільним видається розглядати підхід, що, на наш погляд, матиме вищі показники результативності та

ефективності, а саме – вироблення суспільної політики розвитку на основі концепції досліджень політики (*development studies*). Саме такий підхід дає можливість реалізувати та гармонізувати інтереси соціальної сфери, бізнесу та суспільного сектору, а також не оминати увагою екологічні та гуманітарні аспекти.

Відтак, для реалій відновлення України дослідження розвитку можуть бути важливими з кількох причин (Ільченко-Сюйва, 2025):

- Подолання бідності та нерівності, а також вже існуючих та нових соціальних змін. Бідність та нерівність посилилися через внутрішньо переміщених осіб та біженців. Переміщення призвело до втрати засобів до існування та доходів для багатьох сімей, а також до посилення тиску та навантаження на місцеві економічні екосистеми. Руйнування інфраструктури, що була спричинена бойовими діями, які призвели до широкомасштабного руйнування критично важливої інфраструктури, включаючи будинки, школи, медичні заклади та транспортні мережі. Це руйнування перешкоджає доступу до основних послуг та економічних можливостей, поглиблюючи рівень бідності в постраждалих районах. Зусилля з відновлення вимагають значних фінансових ресурсів, що перенаправляє кошти з інших соціальних програм. Інші економічні потрясіння – війна суттєво вплинула на економіку, торговельні шляхи та старі економічні та фінансові зв'язки України.
- Сприяння сталому розвитку. Ця складова підкреслює важливість сталого розвитку, допомагаючи суспільствам збалансувати економічне зростання із захистом навколишнього середовища, забезпечуючи доступність ресурсів для майбутніх поколінь. Деградація навколишнього середовища, спричинена військовою активністю, призвела до шкоди навколишньому середовищу, включаючи деградацію ґрунтів, забруднення води та знищення природних середовищ існування. Зосередження уваги на військових

зусиллях відвернуло увагу та ресурси від існуючої політики охорони навколишнього середовища.

Обидві вищезгадані проблеми суттєво потребуватимуть довгострокових планів відновлення та стійкості / резильєнтності. Зростає акцент на інтеграції сталого та резильєнтного розвитку в плани відновлення після завершення війни, зосереджуючись на відбудові соціальної, економічної, фінансової інфраструктури таким чином, щоб вона була стійкою та екологічно безпечною.

У свою чергу, це потребуватиме посилення процесу розробки доказової політики: дослідження розвитку надають розуміння, засноване на доказах, яке може допомогти урядам та організаціям у розробці ефективної та результативної політики, спрямованої на вирішення соціальних та економічних проблем, і тому уряд повинен переосмислити свою роль у залученні та співпраці з суспільством.

Дослідження розвитку можуть відігравати вирішальну роль у наданні раціональної та довідкової/експертної інформації для вироблення суспільної політики завдяки аналізу, заснованому на доказах. Ось кілька способів, якими дослідження розвитку сприяють цьому процесу:

- Прийняття рішень на основі даних: дослідження розвитку використовують ретельно продумані методи дослідження та аналіз даних для розробки політики, заснованої на доказах, а не покладаються на «попередній досвід» чи окремі світоглядні міркування. Цей підхід допомагає урядовцям приймати обґрунтовані рішення, які з більшою ймовірністю призведуть до позитивних результатів, а з тим матимуть вищу результативність і ефективність.
- Розуміння суспільних потреб: завдяки якісним та кількісним дослідженням дослідження розвитку допомагають визначити потреби та пріоритети різних заінтересованих груп. Це розуміння дозволяє урядам адаптувати політику, яка ефективно вирішує конкретні проблеми, з якими стикаються різні громади.

- Оцінка впливів суспільної політики: дослідження розвитку часто включають оцінку існуючої політики, оцінку її ефективності та результативності. Аналізуючи результати минулих втручань, уряди можуть вчитися на успіхах та невдачах, що призводить до покращення майбутніх політик та коригування існуючих.
- Спільні дослідження та вирішення складних питань: багато досліджень розвитку передбачають співпрацю між дослідниками, політиками та практиками. Такий спільний підхід може гарантувати, що отримані висновки є актуальними та мають можливість бути застосованими до реальних ситуацій, усуваючи розрив між теорією та практикою.
- Розвиток потенціалу: Дослідження розвитку часто містять рекомендації щодо розвитку навичок та можливостей державних службовців. Покращуючи можливості державних службовців у таких сферах, як аналіз даних та оцінка політики, уряди можуть підвищити свою здатність створювати та впроваджувати результативні та ефективні політики, що є надзвичайно важливим для повоєнної України.
- Сприяння прозорості та підзвітності: ґрунтуючи політику на доказах, дослідження розвитку сприяють прозорості та підзвітності в управлінні. Це може призвести до підвищення довіри громадськості та більшої залученості та участі громадян та бізнесів, оскільки матимуть можливість розуміти обґрунтованість дій уряду.

Список використаних джерел

- Романченко, В. (2019). Сучасна соціально-економічна модель держави загального добробуту. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-022-3-13>.
- Шонфілд, Е. (2025). *Повоєнна економіка. Історія європейських економічних див.* Наш Формат.

- Moller, L. C., Beyer, R. C. M. & Wacker, K. M. (2024). *Policies for economic growth: What can we learn from growth regressions?* <https://blogs.worldbank.org/en/developmenttalk/policies-for-economic-growth--what-can-we-learn-from-growth-regr>.
- Ilchenko-Syuyva, L., & Syuyva, E. (2025). *Post-War Inclusive Recovery of Ukraine: What is the Role for the Government in Building Up Public Welfare State?* NISPAcee. <https://www.nispa.org/conference/2025/paperdetail.php?p=6152&pid=2263>.